

Preek 31 december 2018, Pastor Putter, Prediker 7,13-24
Oecumenische Ouderjaarsdienst

Prediker 7,13-24

Wat het werk van God betreft: wie kan recht maken wat Hij krom heeft gemaakt? Heb je een goede dag, geniet ervan. Heb je een kwade dag, bedenk dan dat God ook die gemaakt heeft. Hij wil eenvoudig niet dat de mens achterhaalt wat de volgende brengt. Beide dingen heb ik meegemaakt in mijn ijdel bestaan: rechtvaardige mensen die omkomen ondanks hun rechtvaardigheid en slechte mensen die lang leven ondanks hun slechtheid. Wees dus niet al te rechtvaardig en doe niet al te wijs. Je zou wel eens bedrogen uit kunnen komen. Maar leef ook niet al te slecht en handel niet als een dwaas. Je zou dood kunnen gaan voor je tijd. Het beste is het ene vast te houden en het andere niet los te laten. Wie God vreest houdt het juiste midden. Een wijze staat door zijn wijsheid veel sterker dan een heel stadsbestuur. Geen mens ter wereld is zo rechtvaardig dat hij alleen maar goed doet en nooit verkeerd. Verder: schenk geen aandacht aan het gepraat van de mensen; anders hoor je nog hoe je slaaf je verwenst. En je weet best hoe vaak je zelf anderen hebt verwenst. Zo heb ik in alles naar wijsheid gezocht. Ik dacht: `ik wil wijs worden.' Maar de wijsheid bleef buiten mijn bereik. Al wat bestaat is onbereikbaar en onpeilbaar diep. Wie kan erbij?

Gedicht

Mogen wij U groeten
op de grens
van oud naar nieuw
we laten vreugde en tranen achter
in het voorbije jaar

we willen U danken
U die deelde in onze vreugde
Uw hand op onze schouder
Uw Geest in ons hart
juist toen het niet zo makkelijk was

we vragen U
ga met ons
in het jaar dat komen gaat
waarin U verder werkt
aan Uw plan met ons

©Yvon dec 2018

Preek door pastor Putter

Het gedicht dat Yvonne heeft geschreven en voor ons heeft voorgedragen, kijkt terug en kijkt vooruit: we laten vreugde en tranen achter, we danken God voor zijn Geest toen het misschien niet zo gemakkelijk was, én we vragen hem om met ons mee te gaan, dat nieuwe jaar in. Waarin we hem de kans willen geven om te werken aan het plan dat hij met ons heeft. Want dat willen we wel eens vergeten wanneer we het heel moeilijk hebben – of juist heel goed: dat we nooit alleen zijn, maar God zijn plan heeft met ons.

De jaarwisseling. Het moment om over onze schouder te kijken, en vooruit te zien. Wat zal het nieuwe jaar ons brengen? Sommigen van ons zullen misschien hopen dat het leven hen wat gunstiger gezind zal zijn. Sommigen onder ons moeten misschien het nieuwe jaar in

zonder die dierbare waarmee je zoveel gedeeld hebt, misschien wel je hele leven. Anderen kijken vooruit, gaan misschien wel nieuwe verbintenissen aan, hopen dat het nieuwe jaar alle kansen zal bieden die het belooft. In elk geval willen we er samen voor staan, elkaar steunen, samen al die mooie of moeilijke momenten aankunnen. Ook als je misschien meer een einzelgänger bent, andere mensen heb je nodig, en het leed van anderen kan je niet onberoerd laten.

We zijn hier bij elkaar gekomen in de kerk, en we zijn misschien wel wat gewend geraakt aan een positieve boodschap: God is er voor ons, Jezus helpt ons, wij worden geroepen elkaar bij te staan, en dan die grote belofte die al door het gehele Oude Testament doorklinkt: uiteindelijk worden we bevrijd, gered, mogen we thuiskomen bij Hem.

De lezing die we zojuist hoorden klinkt dan toch best wel een beetje anders. We hoorden een gedeelte uit het boek Prediker. Prediker is een wat bijzonder boek in het Oude Testament, met een bijzondere auteur. Al vaker is de vraag opgeworpen of dit boek eigenlijk wel thuishoort in de Bijbel. Maar het oude Jodendom kende het al, en wij christenen hebben het daarom ook overgenomen.

Ik heb de tekst uitgekozen omdat het toch wel past bij zo'n jaarwisseling. In onze tijd worden we nogal eens aangemoedigd om altijd de beste te willen zijn, de verste vakantie te boeken, de beste baan te hebben, het leukste gezin, de mooiste kerstboom, en daarvan dan de mooiste foto's te plaatsen op facebook, twitter, snapchat en instagram. Alleen de mooie kanten van ons leven delen we met anderen. Wat bij anderen dan ook weer iets oproept, daarover zijn inmiddels ook al studies geschreven. En Jezus lijkt daar eigenlijk aan mee te doen: werk met je talenten, werk aan jezelf, vraag vergeving en probeer weer een stapje vooruit te zetten. Zo niet Prediker: "Wees niet al te rechtvaardig en doe niet al te wijs." Vinden we dus óók in de Bijbel. "Leef ook niet al te slecht en handel niet als een dwaas". Vrij vertaald: "Doe maar gewoon, dan doe je al gek genoeg." Heel Nederlands, eigenlijk.

Ons wordt niet gevraagd onszelf te overschreeuwen. Altijd de beste te zijn, het mooiste leven te hebben. Goede voornemens zijn mooi, maar ze moeten wel realistisch zijn. Anders kunnen we er zelfs depressief uitkomen, omdat we wéér niet aan onze eigen verwachtingen hebben voldaan. En sommige dingen kunnen we niet begrijpen: "Rechtvaardige mensen die omkomen ondanks hun rechtvaardigheid en slechte mensen die lang leven ondanks hun slechtheid." We kennen er allemaal misschien wel voorbeelden van. Maar ook: "Geen mens ter wereld is zo rechtvaardig dat hij alleen maar goed doet en nooit verkeerd." In onze tijd van social media lijkt het boek Prediker wel heel actueel. Zeker ook de opmerking: "Schenk geen aandacht aan het gepraat van mensen; anders hoor je nog hoe je slaaf je verwenst."

De wijsheid is onbereikbaar, alles is onpeilbaar diep, maar toch ook: "Een wijze staat door zijn wijsheid veel sterker dan een heel stadsbestuur." Dat mag ik misschien stiekem wel op de Zandvoortse politiek toepassen? Die lijkt soms ook wel onpeilbaar diep te zijn, overigens...

Toch is het bij Prediker niet alleen maar kommer en kwel: "Wie God vreest houdt het juiste midden." Uiteindelijk verwijst hij toch naar God. Met Hem moeten we leven, Hem moeten we eren. "Vrezen" niet als bang zijn, maar als uiting van onze verbondenheid met Hem. "Leven in de vreze des Heren." Hij wil met ons zijn, ook het komende jaar, hij werkt aan zijn plan met ons. We hoeven het niet alleen te doen, hoeven niet alles zelf te doen.

We zijn hier bij elkaar om het jaar af te sluiten, het is een oudjaarsdienst, maar we vieren natuurlijk ook Nieuwjaar. We kijken vooruit, vieren het begin van het nieuwe jaar, en wensen

elkaar het allerbeste toe voor dat komende jaar. Dat het ons veel goeds mag brengen. En heel misschien voelen we ons ook wel een beetje klein. Niet voor niets ligt de oorsprong van het vuurwerk in China, waar het werd gebruikt om boze geesten te verjagen. Zo'n heel nieuw jaar, voor ons, wie weet wat het ons brengen zal.

Daarom is het mooi om dat nu even samen te vieren, hier, met elkaar, met Ubi Caritas en I Cantatori Allegri, en met oliebollen en bubbels na afloop. En ook om het samen hier in de kerk te vieren, toch een plek van gebed, en om even bij God te zijn. Want dat lijkt ook de zin te zijn van het boek Prediker, die uiteindelijk alles plaatst in de context van onze relatie met God. Wat er ook gebeurt, hij blijft, hij blijft er voor ons.

Daarom vragen we ook om Gods Zegen over dat nieuwe jaar. We danken hem voor het afgelopen jaar, voor het mooie dat we hebben mogen beleven, dat hij ons heeft bijgestaan in de moeilijke momenten, en we vragen hem om Zijn Zegen over ons, onze dierbaren, en alles wat we het komende jaar zullen ondernemen. Dat wens ik u toe, dat alles zijn eigen tijd zal hebben, dat u telkens weer opnieuw kracht zult hebben om de volgende stap te zetten, en Gods aanwezigheid in uw leven mag ervaren.

Voorbeden door Yvonne Bijster

Wij danken u God,
voor het voorbije jaar
voor de mensen die er waren
toen het donker was
en wij Uw licht mochten doorgeven
aan een mens ver weg of dichtbij
getroffen door tsunami,
oorlog, ziekte, geweld of honger
we vragen U
wil hen kracht geven

wij danken u God
dat wij hier met elkaar
mogen vieren ons geloof
het jaar mogen afsluiten
samen kunnen terugkijken
op vreugde en verdriet

we vragen u o God
wil met ons gaan
in het nieuwe jaar
Uw Licht laten schijnen
als we in het duister leven
help ons het leven goed te gebruiken
Uw Liefde door te geven
zodat we allen mogen delen
in Uw vreugde.

Amen